

Datum: 16.07.2026

Medij: Kompas

Rubrika: Ekonomija

Autori: SLAVKO DIMOVIĆ

Teme: Elektroprivreda Srbije (EPS)

Naslov: GUGL JE S TREŠNJE POKRAJ BEOGRADA

Napomena:

Površina: 905

Strana: 70,71

ГУГЛ ЈЕ С ТРЕШЊЕ ПОКРАЈ БЕОГРАДА

СЛАВКО ДИМОВИЋ

директор Института за нуклеарне науке „Винча“

Подно планине Авала, тамо где се београдски асфалт коначно предаје пред густом шумом и викенд-насељима, сместило се Мишино царство на Трешњи. Његов плац је сведочанство вечитог рата између природе и интернета

Р

Ред савршено поткресане живе оgrade (према упутствима једног јапанског пејзажног архитекта са YouTube-а), па ред дивље нане која је потпуно дивље преузела простор око бунара јер је алгоритам погрешно проценио дренажу земљишта. На дрвеном, квргавом столу под тремом, који је Миша лично „реставрирао“ тако што га је премазао неким сумњивим уљем по скандинавској рецептури (због чега се сто већ три месеца лепи на сунцу), стоје флаша киселе воде, домаће бело вино и лаптоп. Уређај опасно бруји, док му се кулер бори са августовском жегом и отворених педесет табова у претраживачу. Миша, дојучерашњи вук са београдске берзе и човек који је деценијама у оделу кројио финансијске судбине, сада проживљава своју техно-пасторалну ренесансу. На себи има само избледели шорц, гумене папуче и свој заштитни знак – масиван, благо накривљен сламнати шешир широког обода. С тим шеширом изгледа као хибрид карипског плантажера дувана и ексцентричног професора физике који је побегао

из лабораторије. У десној руци држи шрафцигер, у левој француски кључ, а у очима му сија онај препознатљиви, опасни жар човека који је управо одгледао дванаестоминутни туторијал и чврсто верује да је спреман за изградњу нуклеарке.

„Мишо, побратиме, шта то опет прчкаш око те разводне кутије? Прошли пут си хтео да превежеш фазе јер си на неком форуму 'Еко-Србија 2026' прочитао да струја боље тече ако су жице уврнуте у смеру казаљке на сату. Видиш да ти искри табла!“

„Мој ти, то што ти зовеш искрењем, то је чиста термодинамичка оптимизација у повоју. Ти патиш од класичног синдрома зависности од институција. Гледаш у мене као да ми треба диплома Грађевинског факултета да бих сазидао потпорни зид иза штале. Све ти је на интернету, само треба знати шта куцаш у Гугл. Укуцаш како армирати без арматуре и алгоритам ти све избаци. Свемир функционише по шаблонима, само их треба препознати.“

„Како мислиш без арматуре, црни Мишо? Па срушиће ти се зид на парадајз! Нема тог алгоритма који може да превари гравитацију. Сећаш се шта је рекао историчар Данијел Борстин? Највећи непријатељ знања није незнање, већ илузија знања. Ти имаш илузију да си Никола Тесла

јер имаш рутер и оптички интернет на Трешњи. Борстин је био теоретичар, вероватно није знао ни косу да откује, а камоли да прорачуна силу потиска земље.“

„Погледај ову ливаду око нас, све сам сам покосио. Зашто? Јер сам нашао пољски туторијал за калибрацију карбуратора на кинеским косилицама. Човек објаснио у три корака. Инжењерство је само логички низ, математика са опипљивим резултатима. Ако берза функционише по алгоритмима, зашто не би и нуклеарна фисија? Заправо, баш сам синоћ до три ујутру читао о малим модуларним нуклеарним реакторима...“

„Чекај, стани! Хоћеш да кажеш да планираш да напајаш кућу на Трешњи нуклеарном енергијом из домаће радиности? Подно Авале?“

„А зашто да не? Технологија је демократизована. Људи праве функционалне реакторе у гаражама у Мичигену, гледао сам документарца на Вајсу. Замисли, мали реактор, величине осредњег замрзивача. Закопам га доле поред бунара, изољујем га старим тракторским гумама, течним стаклом и шљунком – бетонирао сам ја то прошле недеље, држи ко слика – и миран сам наредних педесет година. Рачун за ЕПС? Нула динара. Још ћу ја њима да продајем вишак мегавата преко зелене тарифе.“

Datum: 16.07.2026

Medij: Kompas

Rubrika: Ekonomija

Autori: SLAVKO DIMOVIĆ

Teme: Elektroprivreda Srbije (EPS)

Naslov: GUGL JE S TREŠNJE POKRAJBEOGRADA

Napomena:

Površina: 905

Strana: 70,71

„Мишо, ти си геније за финансије, умео си да намиреш пад каматних стопа на три километра, али нуклеарно инжењерство није склапање Икеине полице за књиге! Том Николс, онај професор што је написао *Смрт експертизе*, буквално је мислио на тебе кад је рекао да неколико текстова на Википедији убеди људе да су равноправни са стручњацима који су провели деценије у лабораторијама. Не можеш ти да изгулаш критичну масу уранијума и хлађење језгра док седиш у сланом шеширу, пијуцкаш банатски ризлинг и чекаш да ти се испече роштиљ! За то су потребне године тешке школе, експеримената, а не клик мишем!“

„Ти си превише ригидан, твој ум је заробљен у 20. веку. Ти верујеш у дипломе и печате, ја верујем у слободан проток информација и open-source револуцију. Знам ли ти шта је физика? То је само економија са мало више грчких слова и мање емоција. Ако ја могу да предвидим кретање деривата на Токијској берзи у условима кризе, мислиш да не могу да схватим како се цепа атом? Све има на YouTube-у, има један канадски канал, *PhysicsDude99*, човек све објаснио у пет минута помоћу тениских лоптица, магнета за фрижидер и три дволитарске флаше кока-коле. Генијално у својој једноставности!“

„Е, благо нама ако нам *PhysicsDude99* води енергетску политику под Авалом! Умберто Еко је лепо рекао да су друштвене мреже дале право гласа легијама идиота који су раније говорили само у бару након чаше вина, не штетећи заједници, а сада имају исто право гласа као и добитник Нобелове награде. Ти, наравно, ниси идиот, ти си високообразован човек, али те је тај Гугл потпуно залудео и обрисао ти границу између информације и вештине. Мислиш да си решио статистику зграде зато што си одгледао три снимка индијских мајстора како голим рукама мешају блато, армирају бамбусом и праве дворце и базе-не у џунгли! Сећаш ли се како се завршио твој пројекат соларног сушила за месо са алуминијумском фолијом и старим прозором? Комшијске мачке су три

дана славиле јер си направио рерну која је експлодирала на педесет степени!“

„То са сушилом је била грешка у материјалу, а не у мојој теорији. Стакло је имало микропукотину која је створила ефекат сабирног сочива. Чиста виша сила, физика стакла, дешава се и у Насиним лабораторијама. А што се тиче индијских мајстора, они имају савршену, исконску интуицију за статистику тла! Ја сам по њиховом принципу урадио дренажу и темеље око ове терасе. Видиш ли негде влагу? Не видиш. Добро, мало се накривила десна страна ка воћњаку, али то је због природног слегања тектонских плоча под Авалом, то се дешава и у Дубају са оним солитерима, читао сам на блогу неког авангардног архитекте из Ротердама. Све је то под контролом, у оквиру толеранције од три до пет одсто.“

„Накривила ти се тераса јер си уместо арматуре и бетонских блокова у темеље угурао старе цеви од ауспуха и фелне од старог комшијиног 'кеца' које си нашао иза куће, признај! Сам си ми причао да си на неком форуму прочитао да гвожђе из ауспуха даје еластичност бетону!“

„Наравно! То се у модерном свету зове рециклажа, циркуларна економија и одрживи инжењеринг. Уштеда материјала уз смањење угљеничног отиска. Технолошки оптимизован процес. Шта мислиш, како је Илон Маск направио *СпацеХ*? Човек није имао диплому за ракете. Сео је, отворио интернет, читао књиге, туторијале, разговарао са паметним људима на форумима и направио ракету која се сама враћа на Земљу. Ако може Маск на Марс, могу и ја до стабилне терасе на Трешњи.“

„Илон Маск има стотине милијарди долара и армију правих инжењера са МИТ-а и Станфорда који заправо знају напредну математику, металургију и аеродинамику, и који не носе сламане шешире док мешају малтер! Ти имаш косилицу *Villager*, три метра паљене жице, интернет пакет од 2.000 динара и комшију Милана који ти псује све по списку кад год мора да ти вади ауто из канала јер си прорачунао да твој ауто може да прође кроз блато под углом од 45 степени. Нико Кар је у својој култној књизи *Плићак*

Технологија је демократизована. Људи праве функционалне реакторе у гаражама у Мичигену

написао застрашујућу истину. Гугл нас чини паметнијима на површини, али глупљима у дубини. Ми губимо способност за дубоко, фокусирано размишљање јер мислимо да је све на један клик. Ти кликнеш, видиш 3D анимацију нуклеарног реактора или потпорног зида, и твој мозак, навикнут на брзе финансијске трансакције, одмах каже: Е, ово је просто, ово бих могао ја у суботу после ручка, само да докупим два џака цемента.“

„Можда си делимично у праву за ту дубину... Признајем, интернет те повуче да прелетиш преко детаља. Али, пријатељу мој, та површина је тако пространа и прелепа! Пуна је могућности! Види како ми је раван овај горњи део травњака. Савршенство. А знаш зашто је такав? Јер сам преко сателитског снимка на *Google Maps*-у измерио тачан нагиб терена у односу на ниво мора, убацио податке у један бесплатан софтвер за геодезију и израчунао идеалан угао под којим косилица сече траву под дејством центрифугалне силе. Ко то још ради у Шумадији?“

„Мишо, ти си апсолутно не-уништив. Следећи викенд кад дођем на кафу, вероватно ћу те затећи како у том истом сланом шеширу покушаваш да лансираш несрећног комшију Милана на Месец помоћу две плинске боце, старог хидрофора и комине од шљиве.“

„Е... видиш, сад кад си то поменуо... Баш сам јутрос на једном руском сајту гледао невероватан клип о алтернативним погонским горивима на бази биомасе и високог процента алкохола из лоших ракија... Имамо ону стару бурад, имам интернет, имамо и жељу. Шта мислиш, да пробамо, чисто научно?“ ■

